

מסורת הש"ס

א) רש"י מ"ו, ט' ד"ת מ"ו, א) ענין ג, ד) [נתקן לט:], ס) [נתקן לה: ועיין:] ו) רש"י מ"ו ועיין רש"י [בסג מורינו ורבינו הרב הגאון המפורסם מוהר"ר שאול גר"ו אב"ד דק"ק אמשטרדם ח"ל הגאון גר"ו. ע' במהרש"א שחרי"ך לקיים הטעםא הישנה בפירוט דחוק ולולי דברי הגאונים יג לקיים הטעםא הישנה בפשיטות דוחלי פירוש מחלל מנה דקאמר רש"י היינו מחלל וסת והולך לפרש דלא מקשי הוי' קמני גדה אינה לריכה בדיקה הא זמנין דלריכה לבחון כגון במחלת וסת שהיא רחל קבעט וסת וחולי רש' ירחא ור' בירחא וריש ירחא דלריכה בדיקה ב' בירחא שמתא קמני חוץ מן שמתא תחא פעם ג' ב' בירחא לחור ומתי' תחא: חס' לכן פ' רש"י דוחלי מתא דמתני' לא מייירי במחלת וסת דחא סתמת קמני חוץ מן הגדה וקח' אדלעלי דקמני אע"פ שחמרי דיה שמתא והיינו אשה שיש לה וסת כדפירש"י ודאחא קמני לריכה להיות נטוקת חוץ מן הגדה וינין דלא מפליג מתא מתי' מסתמא דן דחון מן הגדה קח' אכח דדיה שמתא דלעלי דמתי' שיש לה וסת קבעט א"כ דחלי מייירי תחא דמתני' כמנין פתוח מתי' אינה לריכה בדיקה דלא אחי לה מתי' ובהי חמו דברי רש"י כפשוטו בלי שום גתגוט וק"ל ע"כ דברי הרב הגאון גר"ו ודברים בדחריה למנין, א' ס"א א"ט,

הנהגות הב"ח

א) רש"י ד"ה ובתולה שדמיה וכו' אחר בעילה ראשונה, י"ב לנשון ראשון שפירש"י בגמ' לאו דוקא של שמשא כגל אחר בעילה ראשונה דאפילו שמשא אלא שיהיה לא שמשא ופסקה בטברות וק"ל: ב) ד"ה ממנין וכו' של וסת חור' בתוך ימי נדה: ג) בא"ד וראשון ישר, י"ב וכן מוכח לקמן דף לט ע"ב ע"ש: ד) תוס' ד"ה קפלה ורחאה ג' זימני, י"ב ע"ל בסוף פ' צנות סוטים דף לט ע"ב כתבו המוס' בד"ה אלא לא דהתמוד לא חש להזכיר תלחא זימני: ה) ד"ה ממנין וכו' שניה צנות, י"ב עיין בתוס' בד"ה אלתא: ו) בא"ד ולמאי דפירשית לקמן דרז ספא:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה קפצה ורחאה ג' זימני גרידנין וכו', ע"ל לט ע"ב מוספות ד"ה אלתא:

הנהגות הגר"א

[א] גמ' ובשבת קפלה ולא חולי, י"ב ל"ג לה וכן הוא בכל הפוסקים וחק המנה"כ שמפרש פלגי אילנאמא חמא מפרש דמייירי דן עיני' כנגיד משנה:

שופעות. לאו דוקא: **קפלה**. הוי אונס: **קפלה ורחסה**. ג' פעמים קבעה לה וסת כדמפרש ואזיל: **אילנא לימים**. כגון קפלה באחד **בשבת** ורחמה וקפלה באחד בשבת ורחמה וכן שלישית קבעה לה וסת באחד בשבת וכל זמן שמרחא עוד באחד בשבת ואפילו בלא קפיצה דיה שעתה ואם הגיע אחד בשבת ולא בדקה ע"מנה טמאה מספק דלורח בזמנו הוא בא כל יומא באחד בשבת: **דלא קפיץ לא חולי**. אלמא לאו וסתה הוא: **אלא לקפיוות**. כיון דרחמה שלש פעמים על ידי קפיצה הורגלה לראיית קפיצה ובכל יום שתקפוץ מחזקינן לה כרואה ואם לא בדקה טמאה ואפילו שאר ימות שבת: **לימים ולקפיוות**. כל אחד בשבת שתקפוץ מחזקינן לה כרואה דזמנה הוא לראות באחד בשבת על ידי קפיצה: **לימים לחודייהו פשיטא**. דלא קבעה: **דיומא הוא דקא גריס**. ויהא באחד בשבת וסתה אפילו בלא קפיצה: **קמ"ג** הא דלאמר דלא קבעה וסת לימים דקפיצה דאחמול גרמה לראייה דהאידיגא ואין לה וסת באחד בשבת בלא קפיצה ולא לקפיצה בלא אחד בשבת מדלא חויא מאחמול: **במתני' אע"פ שאמרו דיה שעתה**. באשה שיש לה וסת: **לריכה להיום בודקם**. בכל יום שחרית וערבית כשאר נשים: **חוץ מן הגדה**. משרמאה יום אחד טמאה שצעה ואינה לריכה בדיקה כל שצעה שהרי בלא ראייה היא טמאה: **והיושנה על דס טוהר**. דלמה לה בדיקה אפילו מראה דס טהורה היא: **ומשמשת צעדים**. אע"פ שיש לה וסת לריכה לשמש צעדים ולבדוק לפני תשמיש ולאחר תשמיש: **ובתולה שדמיה טהורין**. ד' לילות דהיא אינה לריכה לשמש צעדים שהרי דמה טהור ואפילו נשתמו מראה דמיה הואיל ושמשא אמרינן דמשום תשמיש נשתנה אצל שחרית וערבית היכא דלא שמשא א) אחר בעילה ראשונה לריכה בדיקה כדמפרש בגמרא [ע"כ] שמתא נשתנו מראה דמים שלה: **ופעמים לריכה להיום בודקם**. כל אשה: **שחרית וצין השמשות**. שחרית להכשיר טהרות של לילה ערבית להכשיר טהרות של יום כדאמרינן טעמא דריש פירקין [ד:]: **לשמש אס ביטה**. עס בעלה: **גמ' מסוך ימי ויצטה**. כגון רחמה כראש חודש וחזרה ורחמה בט"ו לחודש כשעומתת צימים שהיא ראוה לילה דהיינו ו"א יום שבין נדה לנדה וחזרה ורחמה כראש חודש ובט"ו לחודש כראש ורחמה בט"ו לחודש כראש

בחדש ורחמה וקפלה באחד בשבת ורחמה וכן שלישית קבעה לה וסת באחד בשבת וכל זמן שמרחא עוד באחד בשבת ואפילו בלא קפיצה

שמאי פרק ראשון נדה

אָלָא לְקַפְּיוֹת וּהַתְּנִיא בּוֹ. פֶּרֶשׁ"י לְקַפְּיוֹת לְחֻדוּיֶיהּ וְקַשָּׁה דְּלֹס כֵּן לִישְׁנֵי בְּסֻמוֹךְ לֹא קִבְּעָה וְסֵת לַיְמִים אֲלֵא לְקַפְּיוֹת לְחֻדוּיֶיהּ וְלִמָּה חֹזֵר מִסְבָּרְתּוֹ וּבְסֻמוֹךְ נָמִי דַּפְרִיךְ לַיְמִים פְּשִׁיטָא לִישְׁנֵי דְלֹא קִבְּעָה וְסֵת לְקַפְּיוֹת לְחֻדוּיָהּ כְּדַקס"ד מַעְיָקָרָא וְנִרְחָא לְפֶרֶשׁ אֲלֵא לְקַפְּיוֹת אָף לְקַפְּיוֹת דְּהֵיִינוּ לַיְמִים עִם קַפְּיוֹת אֲלֵא קַפְּיוֹת לְחֻדוּיֶיהּ פְּשִׁיטָא לְהַש"ס דְּלֹא קִבְּעָה: **קַפְּצָה וְרֹאתָה**. י) ג' זימני גרסי' כְּדִלְמִרִינן [בַּצָּהָל עַל יִצְמָתוֹן [יִצְמוֹת דָּף סד:]] דְּנֻסְמָתוֹ סֵתם לֵן מֵנָה כְּרַצְצ"ג לְקַמֵּן פֶּרֶק הָאֵשֶׁה (דף סג.) דַּמֵּן אֵין הָאֵשֶׁה קֻבְּעֵת וְסֵת עַד שֶׁתִּקְבְּעֵנוּ ג' פַּעֲמִים: **בַּמַּעְיָן סָתוּם**. פֶּרֶשׁ רש"י כְּגוֹן דְּחוּזֵי רִישׁ יִרְחָא וְרִישׁ יִרְחָא וכו"ה בִּירְחָא וְרִישׁ יִרְחָא וּמַעְיָן פְּתוּחַ כְּגוֹן שֶׁהֲרָאִיֹּת הָרֹאשׁוֹנוֹת שֶׁל וְסֵת הִיוּ בְּתוֹךְ יָמֵי נִדָּה י) (או כ"ה בִּירְחָא וְרִישׁ יִרְחָא) או רִישׁ יִרְחָא וְה' בִּירְחָא וְכֵן צִנְיָה וּבְצִלְשִׁית חֻזֵּי חֲמֵשׁ בִּירְחָא וְלֹא חֻזֵּי רִישׁ יִרְחָא וּא"ת וְלִרְז פֶּפֶא דִּמְפֶּרֶשׁ י) שְׁלִישֵׁי צִנוֹת כּוּמִים (לְקַמֵּן דָּף לט:) רִישׁ יִרְחָא וְחֲמֵשׁ בִּירְחָא תִּרִי זימני וּבְצִלְשִׁי חֲמֵשׁ בִּירְחָא וְלֹא חֻזֵּי רִישׁ יִרְחָא דְקִבְּעָה לֹה וְסֵת צַה' בִּירְחָא כְּרַצְעִיֹת קֶשֶׁה אֲלִיצִיָּה מַתְנִיתִין לְרַצִי יוֹחֵנן וי"ל דְּלֹאִהּ יִפְרֵשׁ מַעְיָן פְּתוּחַ דְּחוּזֵי שְׁלֹשָׁה זימני רִישׁ יִרְחָא וְחֲמֵשׁ בִּירְחָא וְלִמָּה י) דַּפְרִישׁ לְקַמֵּן דַּר"פ אֵיירִי דְּחוּזֵי ג' זימנין רִישׁ יִרְחָא וְחֲמֵשׁ בִּירְחָא דֵּהֲאִי נָמִי מַקְרִי מַעְיָן סָתוּם יִפְרֵשׁ מַתְנִי' מַעְיָן פְּתוּחַ כַּפִּירוֹשׁ אֲחֵר דַּרש"י דַּפְרִישׁ שְׂרָאֵתָה א' צ' ג' ד' רְלוּפִים כְּג' חֲדָשִׁים רֹאשׁוֹנוֹים: אֲלֵא

שׁוּפָעוֹת דָּם וּבֹאוֹת דִּיין כָּל יָמֵי עֵיבּוּרֹן וְדִיין כָּל יָמֵי מַנִּיקוֹתֵן דְּבִרִי ר"מ רִבִּי יוֹסִי ור' יְהוּדָה וּרְבִי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים לֹא אִמְרוּ דִּיין שַׁעֲתָן אֲלֵא בְּרֹאיִיהּ רֹאשׁוֹנָה אֲבָל בַּשְּׁנִיָּה מִטְּמֵאָה מַעַת לַעַת וּמִפְקִידָה לַפְּקִידָה: וְאִם רֹאתָה רֹאשׁוֹנָה וְכו': א"ר הוּנָא קִפְּצָה וְרֹאתָה קִפְּצָה וְרֹאתָה קִפְּצָה וְרֹאתָה קִבְּעָה לָהּ וְסֵת לְמֹאֵי אֵילִימָא לַיְמִים הֵא כָּל יוֹמָא דְּלֹא קַפְּיין לֹא חֻזֵּי אֲלֵא לְקַפְּיוֹת וּהַתְּנִיא *כָּל שֶׁתִּקְבְּעֵנָה מַחֲמַת אוֹנֵס אִפִּילוּ כַּמָּה פַּעֲמִים לֹא קִבְּעָה וְסֵת מֹאֵי לֹאֹ לֹא קִבְּעָה וְסֵת כָּלֵל לֹא לֹא קִבְּעָה וְסֵת לַיְמִים לְחֻדוּיֶיהּ וּלְקַפְּיוֹת לְחֻדוּיֶיהּ *אֲבָל קִבְּעָה לָהּ וְסֵת לַיְמִים וּלְקַפְּיוֹת לַיְמִים לְחֻדוּיֶיהּ פְּשִׁיטָא אִמְר רַב אִשִּׁי כְּגוֹן דַּקְפִּיין בַּחַד בַּשְּׁבַת וְחוּזֵי וְקַפִּיין בַּחַד בַּשְּׁבַת וְחוּזֵי [וּבַשְּׁבַת קִפְּצָה וְלֹא חֻזֵּי] וְלִחַד בַּשְּׁבַת חֻזֵּי בְּלֹא קִפְּצָה מִהוּ דְּתִימָא אֵיגִלְאִי מִילְתָּא לְמַפְרַע דְּיוֹמָא הוּא דַּקְגִּרִים וְלֹא קִפְּצָה קְבִ"ל דַּקְפִּיצָה נָמוּ דֹּאֲתַמּוּל גִּרְמָא וְהֹאֵי דְלֹא חֻזֵּי מִשּׁוּם דֹּאכְתִּי לֹא מִטָּא זְמַן קִפְּצָה לִישְׁנָא אַחֲרִינָא א"ר הוּנָא יִקְפְּצָה וְרֹאתָה קִפְּצָה וְרֹאתָה קִבְּעָה לָהּ וְסֵת לַיְמִים וְלֹא לְקַפְּיוֹת הֵיכִי דְמוּ יֵא"ר אִשִּׁי דַּקְפִּיין בַּחַד בַּשְּׁבַת וְחוּזֵי וְקַפִּיין בַּחַד בַּשְּׁבַת וְחוּזֵי [וּבַשְּׁבַת קִפְּצָה וְלֹא חֻזֵּי] וְלִחַד בַּשְּׁבַת וְחוּזֵי מִילְתָּא דְּיוֹמָא הוּא בְּלֹא קִפְּיָה דִּהֵתָם אֵיגִלְאִי שֶׁאִמְרוּ דִּיה שַׁעֲתָה יִצְרִיכָה לְהִיּוֹת בּוּדְקָת חוּץ מִן הַגְּדָה וְהִיוֹשְׁבַת עַל דָּם טוֹהַר יוֹמִשְׁמִשְׁתּ בַּעֲדִים חוּץ מִיוֹשְׁבַת עַל דָּם טוֹהַר וּבִתּוּלָה שְׂדֵמִיָּה טוֹהָרִים יוֹפַעֲמִים צִרִיכָה לְהִיּוֹת בּוּדְקָת שַׁחֲרִית וְכוּן הַשְּׁמִשׁוֹת יוֹבִשְׁעָה שְׁהֵן אוֹכְלוֹת בְּתִרוּמָה י) רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף בִּשְׁעַת עֲבֵרְתָן מִלֵּאכּוּל בְּתִרוּמָה: **גַּמ'** חוּץ מִן הַגְּדָה דְּבִתּוֹךְ יָמֵי נִדְתָּה לֹא בַּעֲי בִּדְיָקָה י) הִנִּיחָא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן לְקִישׁ דֹּאמַר אִשָּׁה קֻבְּעֵת לָהּ וְסֵת בִּתּוֹךְ יָמֵי זִיבַתָּה וְאֵין אִשָּׁה קֻבְּעֵת לָהּ וְסֵת בִּתּוֹךְ יָמֵי נִדְתָּה שְׁפִיר אֲלֵא לְרַבִּי יוֹחֵנן דֹּאמַר י) אִשָּׁה קֻבְּעֵת לָהּ וְסֵת בִּתּוֹךְ יָמֵי נִדְתָּה חֲבֵדוֹק דִּילְמָא קִבְּעָה לָהּ וְסֵת אִמַּר לָךְ רַבִּי יוֹחֵנן י) כִּי אִמְיָנָא אֵנָּה הֵיכָא דְּחוּזִיתָּה מִמַּעְיָן סָתוּם אֲבָל חֻזִּיתָּה מִמַּעְיָן פְּתוּחַ לֹא אִמְרִי: וְהִיוֹשְׁבַת עַל דָּם טוֹהַר: קס"ד מִבְּקִשְׁתּ לִישֵׁב עַל דָּם טוֹהַר הִנִּיחָא לְרַב דֹּאמַר י) ^במַעְיָן אַחַד הוּא תְּהוּרָה טַמְאָתוֹ וְהַתְּהוּרָה טַהֲרָתוֹ שְׁפִיר אֲלֵא לֵלּוּי דֹּאמַר שְׁנֵי מַעְיָנוֹת הֵם תְּבִדּוֹק דִּילְמָא אֲכַתִּי לֹא פֶסֶק הֵהוּא מַעְיָן טַמָּא אִמַּר לָךְ לוֹי הֵא מִנִּי בִּית

טוהר יומשמשת בעדים חוץ מיוושבת על דם טוהר ובתולה שדמיה טהורים יופעמים צריכה להיות בודקת שחרית ובין השמשות יובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה יתירות עליהן כהנות יבשעה שהן אוכלות בתרומה י) רבי יהודה אומר אף בשעת עברתן מלאכול בתרומה: **גמ'** חוץ מן הגדה דבתוך ימי נדתה לא בעי בדיקה י) הניחא לרבי שמעון בן לקיש דאמר אשה קובעת לה וסת בתוך ימי זיבתה ואין אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדתה שפיר אלא לרבי יוחנן דאמר י) אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדתה חבדוק דילמא קבעה לה וסת אמר לך רבי יוחנן כי אמינא אנא היכא דחזיתיה ממעין סתום אבל חזיתיה ממעין פתוח לא אמרי: והיושבת על דם טוהר: קס"ד מבקשת לישב על דם טוהר הניחא לרב דאמר י) ^במעין אחד הוא התורה טמאתו והתורה טהרתו שפיר אלא ללוי דאמר שני מעינות הם תבדוק דילמא אכתי לא פסק ההוא מעין טמא אמר לך לוי הא מני בית

וסת אמינא אנא היכא דחזיתיה ממעין פתוח לא אמרי: והיושבת על דם טוהר: קס"ד מבקשת לישב על דם טוהר הניחא לרב דאמר י) ^במעין אחד הוא התורה טמאתו והתורה טהרתו שפיר אלא ללוי דאמר שני מעינות הם תבדוק דילמא אכתי לא פסק ההוא מעין טמא אמר לך לוי הא מני בית

ב"ע

נדה היינו פתוח קשה למאי דבעי למימר בסוף בנות כותים דאפילו כי האי גונא אמר רבי יוחנן א"כ תקשי ליה מתני' הלכך לשון שני עיקר:

יא.

צא א מיי פ"ח מהל' אסורי ביאה הלכה ה סמנ לאוין קום טוש"ע י"ד סימן קסט ספקין ח:

צב ב מיי שס וע"ש בהשגות ובגמ"ר טוש"ע שס ספקין יח:

צג ג ד מיי שס וע"ש במ"מ טוש"ע שס ספקין ח:

צד ה מיי פ"ד מהל' מטמאי משכב ומושב

ה' ו סמנ לאוין קוף:

צה ו מיי שס הלכה ו פ"ד מהל' אסורי ביאה הל'

טו וע"ש סמנ שס טוש"ע י"ד ס' קפד ספקין א וסימן

קפו ספקין א:

צו ז מיי פ"ד מהלכות משכב ומושב הל' ז

טוש"ע י"ד סימן קוף ספקין ד:

צו ח ט מיי שס הל' ז:

צה י ב מיי פ"ח מהל' אסורי ביאה הל' ט

וע"ש במ"מ סמנ שס טור י"ד ס' קסט:

צב ל מיי שס פ"ו הלכה א:

מוסף רש"י

אף בשעת עברתן. אף בשעת שסס מסתלקות ומתיימות ללכול בתומה, לריסתו לבדוק (ועיין א.י. בתוך ימי נדתה. בימים שהיא נדה (קס"ט: ע"ש). מעיין אחד הוא. דס הנא יומי לילה ודס הנא יומי טוהר ממעין אחד כן באין (קס"ט: לה). דס הנא כבשועים של נקטה שהיא טמא ודס הנא לאחר שטועים שהיא טהור, ממעין אחד הוא (סנהדרין א.י). התורה טמאתה. כל שטועים, והתורה טהרתה. לאחר שטועים וחזרה וטימאתה לאחר שכלן ימי טוהר י)ס"ט.

תוס' הרא"ש

משום הכי קא דייקי: אלא לקפיצות. פרש"י לקפיצות לחודייהו. וקשה לפירושו א"כ מאי פריך בתר ימים לחודייהו פשיטא לישני ליה דאתא לאשמעינן דלקפיצות לחודייהו לא קבעת לה וסת כדהוה ס"ד מעיקרא. ועי' כיון דלא קאי הא דקאמר מעיקרא אלא לקפיצות הוה ליה לשנויי בתר דפריך ליה מבדיקתא אלא לקפיצות ולימים הלכך נ"ל הא דקאמר לקפיצות היינו לקפיצות עם הימים אבל לקפיצות לחודייהו הוה פשיטא ליה דלא קבעה מידי דהוה אימני' לחודייהו: אע"פ שאמרו דיה שעתה צריכה להיות בודקת. הקשה הר"י עקב מאורליגיש דהכא אמרינן דאע"פ דרייה שעתה צריכה להיות בודקת. וגבי אשכחן איפכא דהנן פרק בנות כותים כל י"א יום בחזקת טהרה ואמרינן בגמרא למאי הלכתא אמר רב יהודה לומר שאינה צריכה בדיקה. ותניא התם בשומרות יום מטמאה מעת לעת וי"ל דהנך מהכא מן הדיון כיון דדיין שעתן כ"ש דלא בעי בדיקה אלא משום שלא תשתכח תורת בדיקה. אבל גבי י"א יום אם לא חבדוק עכשיו תבדוק לאחר מכן: תבדוק דלמא קבעה לה וסת. תמיה לי דבדיקה כו' לא אשכחן שתקנו חכמים שתחא אשה צריכה לבדוק שמה קבע לה וסת דא"כ אפילו אשה שאינה עסיקה בשחרות תבדוק בכל יום שמה תקבע לה וסת רצ"ע. מבקעין פתוח לא אמרי. לאותו לשון שפרש"י כשהראיות ראשונות בימי